

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૧૦૪/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મૂલ ચંદ ત્યાગી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

વસંતીબેન સંજયભાઈ ગઢીયા

વિરુદ્ધ

વિલ્સનભાઈ ઇશાખભાઈ પરમાર અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી મોનલ એસ. ચગલાણી (૧૦૨૪૦)

પ્રતિવાદી નં. ૩ તરફે વકીલ શ્રી તન્મય બી. કારિયા (૬૮૩૩)

પ્રતિવાદી નં. ૧, ૨, ૪, ૫ માટે નોટિસ બજાવાઈ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી મૂલ ચંદ ત્યાગી

તારીખ : ૦૫/૦૮/૨૦૨૬

ચુકાદો

૧. વિદ્વાન મોટર એક્સિડન્ટ ક્લેઇમ્સ ટ્રિબ્યુનલ (ઓક્સ.), ગીર-સોમનાથ મુકામે વેરાવળ દ્વારા એમ.એ.સી.પી. નં. ૩૫/૨૦૨૧ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૭.૧૦.૨૦૨૩ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને એવોર્ડ સામે શીર્ષકવાળી અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે ક્લેઇમ પિટિશન અંશતઃ મંજૂર કરી હતી અને ક્લેઇમ પિટિશન દાખલ કર્યાની તારીખથી તેની વસૂલાત સુધી વાર્ષિક ૮% ના દરે વ્યાજ સહિત રૂ. ૧૧,૫૬,૭૫૨/- ની રકમ વળતર તરીકે મંજૂર કરી હતી.

૨. શીર્ષકવાળી અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી સંક્ષિપ્ત હકીકતો, જેમ કે ક્લેઇમ પિટિશનમાં વર્ણવવામાં આવી છે તેનો નીચે મુજબ સારાંશ આપવામાં આવે છે:-

(૧) તારીખ ૧૯.૦૭.૨૦૨૧ ના રોજ, મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તા - સુશ્રી વસંતીબેન સંજયભાઈ ગઢીયા રજીસ્ટ્રેશન નં. જીજે-૩૨-ચુ-૧૨૧૧ ધરાવતી રીક્ષામાં મુસાફરી કરી રહ્યા હતા. જ્યારે તેઓ અકસ્માતના સ્થળ નજીક પહોંચ્યા, ત્યારે રજીસ્ટ્રેશન નં. જીજે-૦૭-વાયઝેડ-૪૧૪૫ ધરાવતી એક બસ પૂરઝડપે અને ગફલતભરી રીતે આવી અને જે રીક્ષામાં દાવેદાર મુસાફરી કરી રહ્યા હતા તેની સાથે

અથડાઈ, જેનાથી વાહન અકસ્માત સર્જાયો હતો. સદર વાહન અકસ્માતના પરિણામે, દાવેદારને તેમના શરીરે ગંભીર ઈજાઓ પહોંચી હતી.

(૨) વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તાનો એવો કેસ છે કે વાહન અકસ્માત સમયે તેમની ઉંમર આશરે ૨૫ વર્ષની હતી અને તેઓ મજૂરી કામ કરીને દર મહિને રૂ. ૯,૦૦૦/- કમાતા હતા. મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તાનો એવો પણ કેસ છે કે તેમણે લાંબા સમય સુધી તબીબી સારવાર લીધી હતી અને તેમનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો અને તેમની સારવાર, દવાઓ, ખોરાક, પરિવહન માટે પણ ભારે ખર્ચ થયો છે અને વાહન અકસ્માતમાં થયેલી કાયમી અશક્તતાના કારણે આવકનું નુકસાન પણ વેઠવું પડ્યું છે. તેથી, મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તાએ યોગ્ય વળતર મેળવવા માટે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ ક્લેઈમ પિટિશન દાખલ કરી હતી.

(૩) ક્લેઈમ પિટિશનની નોટિસ/સમન્સની બજવાણી થતાં, મૂળ સામાવાળા નં. ૩/હાલના પ્રતિવાદી નં. ૩ – વીમા કંપનીએ પોતાની લેખિત કેફિયત દાખલ કરી હતી, જેના દ્વારા ક્લેઈમ પિટિશનમાં કરવામાં આવેલા કથનોનો ઇનકાર કર્યો હતો, અને ટૂંકમાં, ક્લેઈમ પિટિશન ફગાવી દેવાની અરજ કરી હતી.

(જ) પક્ષકારોના સોગંદનામા, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા અને સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે કલેઈમ પિટિશન અંશતઃ મંજૂર કરી હતી અને કલેઈમ પિટિશન દાખલ કર્યાની તારીખથી તેની વસૂલાત સુધી વાર્ષિક ૯% ના દરે વ્યાજ સહિત રૂ. ૧૧,૫૬,૭૫૨/- ની રકમ વળતર તરીકે મંજૂર કરી હતી.

(પ) વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને એવોર્ડથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ થઈને, મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તાએ રકમ (કવોન્ટમ) ના આધારે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને એવોર્ડને પડકાર્યો છે.

૩. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળવામાં આવ્યા.

જ. મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તા તરફે ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે વાહન અકસ્માત સમયે દાવેદારની ઉંમર આશરે ૨૫ વર્ષની હતી અને તેઓ મજૂર તરીકે કામ કરતા હતા. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે અકુશળ કામદાર માટે તે સમયે પ્રવર્તમાન લઘુત્તમ વેતન અનુસાર દાવેદારની માસિક આવક રૂ. ૮,૮૪૫/- આંકી છે, જો કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે દાવેદારની ભવિષ્યની સંભાવનાઓને ધ્યાનમાં લીધી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે દાવેદારની ભવિષ્યની સંભાવનાઓ પેટે માસિક આવકના ૪૦% ઉમેરવા જોઈતા હતા. પોતાની દલીલોના સમર્થનમાં, દાવેદાર/અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે ૨૦૧૭ (૧૬) એસ.સી.સી. ૬૮૦ માં અહેવાલ થયેલ નેશનલ ઇન્સ્યોરન્સ

કંપની લિમિટેડ વિ. પ્રણય સેઠી અને (૨૦૨૨ આઈએનએસસી ૧૨૦૨) માં અહેવાલ થયેલ સિદરામ વિ. ધ ડિવિઝનલ મેનેજર, યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્સ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ અને અન્ય ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે.

પ. દાવેદાર/અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે પ્રશ્નવાળા વાહન અકસ્માતમાં દાવેદારને તેમના પગ, માથા અને જડબાના હાડકા પર ગંભીર ઈજાઓ થઈ છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે અકસ્માતમાં થયેલી ઈજાઓના કારણે દાવેદારનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવો પડ્યો હતો. મેડિકલ બોર્ડે પ્રમાણિત કર્યું છે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાને તેમના જમણા પગના સંદર્ભમાં ૭૦% કાયમી અશક્તતા થઈ છે. સદર અશક્તતા પ્રમાણપત્ર આંક ૨૭ પર રેકૉર્ડ પર સાબિત થયું છે, જો કે, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોએ આંક ૩૮ પર સંમતિ પુરસિસ દાખલ કરી હતી, જેના દ્વારા અશક્તતાને ૩૫% ગણવામાં આવે તેવી સંમતિ દર્શાવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે શારીરિક અશક્તતાને કાર્યાત્મક અશક્તતામાં રૂપાંતરિત કરી છે અને દાવેદાર/અપીલકર્તાની કમાણી ક્ષમતા પર અશક્તતાની અસરને ધ્યાનમાં ન લેવામાં ઘોર ભૂલ કરી છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે વાહન અકસ્માતમાં થયેલી અશક્તતાના કારણે દાવેદાર/અપીલકર્તાની આવકમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થયો છે, તેથી, તેમણે દલીલ કરી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે દાવેદારની કાર્યાત્મક અશક્તતા ૭૦% ગણવી જોઈતી હતી. પોતાની દલીલોના સમર્થનમાં, મૂળ દાવેદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે (૨૦૧૧) ૧

એસ.સી.સી. ૩૪૩ માં અહેવાલ થયેલ રાજકુમાર વિ. અજય કુમાર અને અન્ય ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૬. દાવેદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વાહન અકસ્માતમાં થયેલી ઈજાઓના કારણે દાવેદારનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે દાવેદારે તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૨૨ નું કૃત્રિમ પગનું રૂ. ૧,૦૩,૭૪૦/- નું બિલ સાબિત કર્યું હતું, તેમ છતાં, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આ હેડ હેઠળ કોઈ વળતરની રકમ મંજૂર કરી નથી. પોતાની દલીલના સમર્થનમાં દાવેદાર તરફે વિદ્વાન વકીલે ૨૦૨૬ આઈએનએસસી ૩૯૬ માં અહેવાલ થયેલ પ્રહલાદ સહાય વિ. હરિયાણા રોડવેઝ અને અન્ય ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. ઉપરોક્ત ચુકાદાના સિદ્ધાંત પર આધાર રાખીને, દાવેદાર/અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે દાવેદાર/અપીલકર્તાનું આયુષ્ય ૭૦ વર્ષ ગણીને, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે પ્રત્યેક ૫ વર્ષના ૯ બ્લોક માટે કૃત્રિમ પગનો ખર્ચ મંજૂર કરવો જોઈતો હતો.

૭. દાવેદાર/અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે દુઃખ, આઘાત અને ચાતનાના હેડ હેઠળ નજીવી રકમનું વળતર મંજૂર કર્યું છે. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે જીવનની સુવિધાઓની ખોટ અને ચહેરાની વિકૃતિના હેડ હેઠળ કોઈ વળતર મંજૂર કર્યું નથી. પોતાની

દલીલોના સમર્થનમાં, અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે ૨૦૨૨ એસસીસી ઓનલાઈન ૧૭૦૧ માં અહેવાલ થયેલ મોહમ્મદ સબીર ઉર્ફે શબ્બીર હુસૈન વિ. રિજનલ મેનેજર, યુ.પી. સ્ટેટ રોડ ટ્રાન્સપોર્ટ કોર્પોરેશન ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે એટેન્ડન્ટ ચાર્જસના હેડ હેઠળ કોઈ અલગ વળતર મંજૂર કર્યું નથી. તેથી, તેમણે ઉપરોક્ત હેડ્સ હેઠળ વળતરમાં વધારો કરવા અરજ કરી હતી.

૮. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદી નં. ૩ – વીમા કંપની તરફથી ઉપસ્થિત રહેલા વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે દાવેદાર/અપીલકર્તાની આવકનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કર્યું છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે અશક્તતા પ્રમાણપત્ર જારી કરનાર ડૉક્ટરની તપાસ કરીને રેકૉર્ડ પર અશક્તતા સાબિત કરવામાં આવી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે રેકૉર્ડ પર અશક્તતા સાબિત કરવાને બદલે, દાવેદાર/અપીલકર્તાએ પુરસિસ દાખલ કરવાનું પસંદ કર્યું હતું, જેના દ્વારા અશક્તતાને ૩૫% ગણવામાં આવે તેવી જાહેરાત કરી હતી, તેથી, તેમણે દલીલ કરી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે કાર્યાત્મક અશક્તતા ૩૫% ગણવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે વળતરના તમામ હેડ્સ હેઠળ ન્યાયી વળતર મંજૂર કર્યું છે, જેથી, વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને એવોર્ડમાં કોઈ ક્ષતિ નથી અને દલીલ કરી કે શીર્ષકવાળી અપીલ કોઈપણ યોગ્યતા વિનાની છે અને તે ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૯. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીનું અવલોકન કર્યા પછી, એ નોંધવું જરૂરી છે કે મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તાએ રકમ (કવોન્ટમ) ના આધારે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને એવોર્ડને પડકાર્યો છે.

માસિક આવક અને ભવિષ્યની સંભાવનાઓ

૧૦. વાહન અકસ્માત સમયે, દાવેદાર મજૂર તરીકે કામ કરતા હતા અને તેમની આવક કોઈ સચોટ પુરાવા રજૂ કરીને રેકૉર્ડ પર સાબિત થઈ ન હતી. આવક સાબિત કરવા માટેના કોઈપણ સચોટ પુરાવાના અભાવે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે વાહન અકસ્માત સમયે પ્રવર્તમાન લઘુત્તમ વેતન અનુસાર દાવેદાર/અપીલકર્તાની આવક દર મહિને રૂ. ૮,૮૪૫/- આંકી છે. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા આંકવામાં આવેલી સદર આવક પડકાર હેઠળ નથી. એ પણ નિર્વિવાદ છે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાની ઉંમર આશરે ૨૫ વર્ષની હતી, આમ પ્રણય સેઠી (ઉપર મુજબ) અને સિદરામ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે તેમની ભવિષ્યની સંભાવનાઓ પેટે આવકના ૪૦% ઉમેરવા જોઈતા હતા. આમ, દાવેદારની માસિક આવકમાં ૪૦% ઉમેર્યા પછી, ભવિષ્યના આવકના નુકસાનની ગણતરી માટે માસિક આવક રૂ. ૧૨,૩૮૩/- (એટલે કે, રૂ. ૮,૮૪૫/- વત્તા રૂ. ૮,૮૪૫/- ના ૪૦%) થશે.

કાર્યાત્મક અશક્તતા

૧૧. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે દાવેદાર/અપીલકર્તાની કાર્યાત્મક અશક્તતા ૩૫% આંકી છે. રેકૉર્ડ પરથી જણાય છે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાને શરીરે મલ્ટિપલ ફ્રેક્ચર અને કચડાઈ જવાની ગંભીર ઈજાઓ થઈ છે. રેકૉર્ડ પરના તબીબી કાગળો પરથી વધુમાં જણાય છે કે વાહન અકસ્માતમાં થયેલી કચડાઈ જવાની ઈજાઓના કારણે, દાવેદાર/અપીલકર્તાએ સર્જિકલ ઓપરેશન કરાવવું પડ્યું હતું અને પરિણામે, તેમનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો. રેકૉર્ડનું અવલોકન આગળ દર્શાવે છે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાએ ભારત સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા મંત્રાલયના દિવ્યાંગજન સશક્તિકરણ વિભાગ દ્વારા જારી કરાયેલ અશક્તતા પ્રમાણપત્ર આંક ૨૭ પર સાબિત કર્યું છે. સદર અશક્તતા પ્રમાણપત્રનું અવલોકન દર્શાવશે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાને તેમના જમણા પગના સંદર્ભમાં ૭૦% કાયમી અશક્તતા થઈ છે. રેકૉર્ડ પરથી વધુમાં જાણવા મળે છે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાએ આંક ૩૮ પર પુરસિસ દાખલ કરી હતી, જેના દ્વારા સમગ્ર શરીરની અશક્તતા ૩૫% આંકવામાં આવે તેવી જાહેરાત કરી હતી, જો કે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે સદર પુરસિસના આધારે, દાવેદાર/અપીલકર્તાની કાર્યાત્મક અશક્તતા ૩૫% આંકી હતી. મારા સુવિચારિત મતે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે યાંત્રિક રીતે શારીરિક અશક્તતાને કાર્યાત્મક અશક્તતામાં રૂપાંતરિત કરી છે અને તે અનુસાર ભવિષ્યના આવકના નુકસાનનું આકલન કર્યું છે. કાયદાનો સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે શારીરિક અને કાર્યાત્મક અશક્તતા વચ્ચે મોટો તફાવત છે. રાજ કુમાર (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર

સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખી શકાય છે, જેમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે પેરા ૧૦ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું: –

“૧૦. જ્યાં દાવેદાર ઈજાઓના પરિણામે કાયમી અશક્તતા ભોગવે છે, ત્યાં ભવિષ્યની કમાણીના ગુકસાનના હેડ હેઠળ વળતરનું આકલન તેની કમાણી ક્ષમતા પર આવી કાયમી અશક્તતાની અસર અને પ્રભાવ પર આધારિત રહેશે. ટ્રિબ્યુનલે આર્થિક ગુકસાન અથવા કમાણી ક્ષમતાના ગુકસાનની ટકાવારી તરીકે કાયમી અશક્તતાની ટકાવારીને યાંત્રિક રીતે લાગુ કરવી જોઈએ નહીં. મોટાભાગના કેસોમાં, કાયમી અશક્તતામાંથી ઉદ્ભવતા આર્થિક ગુકસાનની ટકાવારી, એટલે કે, કમાણી ક્ષમતાના ગુકસાનની ટકાવારી, કાયમી અશક્તતાની ટકાવારીથી અલગ હશે. કેટલીક ટ્રિબ્યુનલો ખોટી રીતે માની લે છે કે તમામ કેસોમાં, કાયમી અશક્તતાની ચોક્કસ હદ (ટકાવારી) કમાણી ક્ષમતાના અનુરૂપ ગુકસાનમાં પરિણમશે, અને પરિણામે, જો રજૂ કરાયેલા પુરાવા કાયમી અશક્તતા તરીકે ૪૫% દર્શાવે છે, તો એવું માની લેશે કે ભવિષ્યની કમાણી ક્ષમતાનું ૪૫% ગુકસાન થયું છે. મોટાભાગના કેસોમાં, કાયમી અશક્તતાની હદ (ટકાવારી) સાથે કમાણી ક્ષમતાના ગુકસાનની હદ (ટકાવારી) ને સરખાવવાથી કાં તો ખૂબ ઓછું અથવા ખૂબ વધારે વળતર મળશે.”

૧૨. આમ ઉપરોક્ત ચુકાદાના સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને અને વાહન અકસ્માતમાં થયેલી ઈજાઓના કારણે દાવેદારનો જમણો પગ કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને અને મજૂર તરીકેની તેમની કામ કરવાની ક્ષમતા મર્યાદિત બની ગઈ છે તે હકીકતની નોંધ લેતા, મારા સુવિચારિત મતે, દાવેદાર/અપીલકર્તાની કાર્યાત્મક અશક્તતા ૭૦% થી ઓછી નક્કી કરી શકાય નહીં. તેથી, વાહન અકસ્માત સમયે દાવેદાર/અપીલકર્તાના વ્યવસાયને ધ્યાનમાં રાખીને, હું દાવેદારની કાર્યાત્મક અશક્તતા ૭૦% તરીકે પુનઃ નિર્ધારિત કરું છું.

ભવિષ્યનું આવકનું નુકસાન

૧૩. આમ, કાર્યાત્મક અશક્તતા ૭૦% ગણીને અને અકસ્માત સમયે હાલના દાવેદાર/અપીલકર્તાની ઉંમર મુજબ “૧૮” નું ગુણક લાગુ કર્યા પછી, મૂળ દાવેદાર/હાલના અપીલકર્તા ભવિષ્યના આવકના નુકસાનના હેડ હેઠળ રૂ. ૧૮,૭૨,૩૧૦/- (એટલે કે, રૂ. ૧૨,૩૮૩/- × ૭૦% અશક્તતા × ૧૨ મહિના × “૧૮” નું ગુણક) ની રકમ મેળવવા માટે હકદાર બનશે.

વાસ્તવિક આવકનું નુકસાન અને તબીબી ખર્ચ

૧૪. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે વાસ્તવિક આવકના નુકસાન પેટે રૂ. ૫૩,૦૭૦/- ની રકમ અને તબીબી ખર્ચના હેડ હેઠળ રૂ. ૩,૮૫,૦૦૦/- ની રકમ મંજૂર કરી હતી. ઉપરોક્ત હેક્સ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ વળતર પડકાર હેઠળ નથી. આથી, તેમાં કોઈ દખલગીરીની જરૂર નથી અને તે તદનુસાર ચથાવત રાખવામાં આવે છે.

દુઃખ, આઘાત અને ચાતના

૧૫. વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલે દુઃખ, આઘાત અને ચાતનાના હેડ હેઠળ નજીવી રકમનું વળતર મંજૂર કર્યું હતું. રેકૉર્ડ પરથી જણાય છે કે વાહન અકસ્માતમાં દાવેદાર/અપીલકર્તાને મલ્ટિપલ ફ્રેક્ચર થયા હતા અને પરિણામે, તેમનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો. રેકૉર્ડ પરથી એ પણ ફલિત થાય છે કે તેમણે ત્રણ સર્જિકલ ઓપરેશન કરાવ્યા હતા અને લાંબા સમય સુધી હોસ્પિટલમાં દાખલ રહ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેમણે આઉટડોર પેશન્ટ તરીકે પણ સારવાર લીધી હતી. આમ, હકીકતોની સંપૂર્ણતા અને તમામ સંબંધિત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, અને મોહમ્મદ સબીર ઉર્ફે શબ્બીર હુસૈન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાના સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને, દુઃખ, આઘાત અને ચાતનાના હેડ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ વળતર વધારીને રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦/- કરવામાં આવે છે.

સ્પેશિયલ ડાયેટ અને ટ્રાન્સપોર્ટેશન ચાર્જસ

૧૬. વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલે ટ્રાન્સપોર્ટેશન, એટેન્ડન્સ અને સ્પેશિયલ ડાયેટના હેડ હેઠળ રૂ. ૨૦,૦૦૦/- ની રકમ મંજૂર કરી હતી. દાવેદાર/અપીલકર્તાને મલ્ટિપલ ફ્રેક્ચર થયા હતા અને પરિણામે, તેમનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, ટ્રાન્સપોર્ટેશન, એટેન્ડન્સ અને સ્પેશિયલ ડાયેટના હેડ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ વળતર સ્પેશિયલ ડાયેટ અને ટ્રાન્સપોર્ટેશન ચાર્જસ માટે યથાવત રાખવામાં આવે છે; અને વધુમાં,

નીચે ચર્ચા કર્યા મુજબ એટેન્ડન્ટ ચાર્જસના હેડ હેઠળ વળતરની અલગ રકમ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

એટેન્ડન્ટ ચાર્જસ

૧૭. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, વાહન અકસ્માતમાં દાવેદારને મલ્ટિપલ ફ્રેક્ચર થયા હતા અને પરિણામે, તેમનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો. રેકૉર્ડ પરથી એ પણ જણાય છે કે તેમણે ત્રણ સર્જિકલ ઓપરેશન કરાવ્યા હતા અને લાંબા સમય સુધી હોસ્પિટલમાં દાખલ રહ્યા હતા અને ત્યારબાદ તેમણે આઉટડોર પેશન્ટ તરીકે સારવાર લીધી હતી. આમ, તમામ સંબંધિત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, એટેન્ડન્ટ ચાર્જસના હેડ હેઠળ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦/- ની અલગ રકમ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

જીવનની સુવિધાઓની ખોટ

૧૮. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે જીવનની સુવિધાઓની ખોટના હેડ હેઠળ કોઈ વળતર મંજૂર કર્યું ન હતું, જો કે એ બાબત રેકૉર્ડ પર છે કે હાલના દાવેદાર/અપીલકર્તાનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો. અકસ્માતમાં થયેલી ઈજાઓ અને અંગ ગુમાવવાના કારણે, દાવેદાર સામાન્ય જીવન જીવવાથી વંચિત રહ્યા છે અને જીવનની મૂળભૂત સુવિધાઓથી પણ વંચિત રહ્યા છે, તેમ છતાં, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે આ હેડ હેઠળ કોઈ વળતર મંજૂર કર્યું ન હતું. આમ, હાલના દાવેદાર/અપીલકર્તાને થયેલી ઈજાઓના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને અને હકીકતો અને સંજોગોની સંપૂર્ણતાને ધ્યાનમાં

રાખીને તથા મોહમ્મદ સબીર ઉર્ફે શબ્બીર હુસૈન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતની નોંધ લેતા, જીવનની સુવિધાઓની ખોટના હેડ હેઠળ રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦/- ની રકમ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

ચહેરાની વિકૃતિ માટે વળતર

૧૯. દાવેદાર/અપીલકર્તાને તેમના જડબાના હાડકામાં ફ્રેક્ચર અને માથા પર અન્ય ઈજાઓ થઈ છે અને ચહેરાની વિકૃતિ થઈ છે, જો કે, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે દાવેદાર/અપીલકર્તાને થયેલી સદર વિકૃતિ પેટે કોઈ વળતર મંજૂર કર્યું નથી. આમ, મોહમ્મદ સબીર ઉર્ફે શબ્બીર હુસૈન (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને, વિકૃતિ માટેના વળતરના હેડ હેઠળ રૂ. ૫૦,૦૦૦/- ની રકમ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

કૃત્રિમ પગ અને તેની ભવિષ્યની જાળવણી

૨૦. રેકૉર્ડ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે દાવેદાર/અપીલકર્તાને શરીરે મલ્ટિપલ ફ્રેક્ચર અને કચડાઈ જવાની ઈજાઓ થઈ હતી અને પરિણામે, તેમનો જમણો પગ ઘૂંટણ નીચેથી કાપી નાખવામાં આવ્યો હતો. દાવેદાર/અપીલકર્તા કૃત્રિમ પગનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. આંક ૩૭ પર સંયુક્ત રીતે તારીખ ૦૮.૦૩.૨૦૨૨ નું કૃત્રિમ પગનું રૂ. ૧,૦૩,૭૪૦/- નું બિલ રેકૉર્ડ પર સાબિત થયું છે, તેમ છતાં, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે કૃત્રિમ પગ અને તેની જાળવણી માટે કોઈ વળતર મંજૂર કર્યું ન હતું. તાજેતરમાં, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે પ્રહલાદ સહાય (ઉપર મુજબ) ના

કેસમાં આ પાસાની વિગતવાર ચર્ચા કરી હતી અને પેરા નં. ૩૦ અને ૩૧ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું: -

“૩૦. ઉપરની ચર્ચા પરથી સ્પષ્ટ થશે તેમ, અમારી અદાલતે કૃત્રિમ અંગ માટે વાજબી બદલી સમયગાળા તરીકે પાંચ વર્ષના બ્લોકને માન્યતા આપી છે, અને અમે તેનું પાલન કર્યું છે.

૩૧. ૨૦૦૭ માં અપીલકર્તા બત્રીસ વર્ષના હતા. પ્રમાણભૂત ફોર્મ્યુલા તરીકે જેના માટે કૃત્રિમ અંગનું વળતર મંજૂર કરવામાં આવે છે તે મહત્તમ સિતેર વર્ષનું અનુમાનિત આયુષ્ય લાગુ કરીને અને એક કૃત્રિમ અંગનું આયુષ્ય પાંચ વર્ષ ગણતા, અપીલકર્તાને સાત કૃત્રિમ અંગોની જરૂર પડશે. જ્યાં સુધી કિંમતનો સંબંધ છે, અપીલકર્તાએ પ્રથમ બ્લોક માટે ૯ ટકાના વ્યાજ સાથે ૨૦૦૭ ની કિંમતનો દાવો કર્યો છે. જો કે તેમણે આઠ અંગો માટે દાવો કર્યો છે, તેમ છતાં મંજૂર કરવા માટેનું સાચું પ્રમાણ સાત અંગો હશે, કારણ કે અંગ કાપવાનું કામ ૧૭.૦૭.૨૦૦૮ ના રોજ થયું હતું.”

૨૧. વિચારણા હેઠળની બાબતની હકીકતો તરફ વળતાં, વાહન અકસ્માત સમયે હાલના દાવેદાર/અપીલકર્તાની ઉંમર આશરે ૨૫ વર્ષની હતી. આમ, પ્રહલાદ સહાય (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને દાવેદાર/અપીલકર્તાનું આયુષ્ય ૭૦ વર્ષ ગણીને, કૃત્રિમ પગના ખર્ચ અને તેની જાળવણી પેટે વળતરના હેડ હેઠળ રૂ.

૯,૩૩,૬૬૦/- (એટલે કે, રૂ. ૧,૦૩,૭૪૦/- × ૯) ની રકમ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૨૨. તેથી, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, મૂળ દાવેદાર/અપીલકર્તા નીચે મુજબની વળતરની રકમ મેળવવા માટે હકદાર બનશે:-

ક્રમ નં.	હેડ	વળતર રૂપિયામાં
૧	ભવિષ્યનું આવકનું ગુકસાન.	૧૮,૭૨,૩૧૦/-
૨	વાસ્તવિક આવકનું ગુકસાન.	(+)૫૩,૦૭૦/-
૩	તબીબી ખર્ચ.	(+)૩,૮૫,૦૦૦/-
૪	એટેન્ડન્ટ ચાર્જીસ.	(+)૧,૦૦,૦૦૦/-
૫	દુઃખ, આઘાત અને ચાતના.	(+)૧,૫૦,૦૦૦/-
૬	જીવનની સુવિધાઓની ખોટ.	(+)૨,૦૦,૦૦૦/-
૭	ચહેરાની વિકૃતિ પેટે વળતર.	(+)૫૦,૦૦૦/-
૮	કૃત્રિમ પગના ખર્ચ અને તેની ભવિષ્યની જાળવણી પેટે વળતર.	(+)૯,૩૩,૬૬૦/-
૯	સ્પેશિયલ ડાયેટ અને ટ્રાન્સપોર્ટેશન ચાર્જીસ.	(+)૨૦,૦૦૦/-
૧૦	કુલ વળતર	૩૭,૬૪,૦૪૦/-
૧૧	બાદ: વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા અગાઉ મંજૂર કરાયેલ વળતર.	(-)૧૧,૫૬,૭૫૨/-
૧૨	વધારેલી વળતરની રકમ	૨૬,૦૭,૨૮૮/-

૨૩. તેથી, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, મૂળ દાવેદાર/અપીલકર્તા રૂ. ૨૬,૦૭,૨૮૮/- ના વધારાના વળતર માટે હકદાર બનશે. વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે કલેઈમ પિટિશન દાખલ કર્યાની તારીખથી વસૂલાત સુધી વાર્ષિક ૯% ના દરે વ્યાજ મંજૂર કર્યું છે. સદર વ્યાજનો દર યથાવત રાખવામાં આવે છે; તદનુસાર, મૂળ દાવેદાર અપીલ દાખલ કરવામાં થયેલા રજદ દિવસના વિલંબના સમયગાળાના વ્યાજને બાદ કરતાં, કલેઈમ પિટિશન દાખલ કર્યાની તારીખથી તેની વસૂલાત સુધી વધારાની વળતરની રકમ પર વાર્ષિક ૯% ના દરે વ્યાજ મેળવવા માટે હકદાર બનશે.

૨૪. આમ, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, શીર્ષકવાળી અપીલ અંશતઃ મંજૂર કરવામાં આવે છે અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને એવોર્ડ ઉપરોક્ત હદ સુધી સુધારેલ ગણાશે.

૨૫. પ્રતિવાદી નં. ૩ - વીમા કંપનીને આ હુકમ મળ્યાની તારીખથી છ અઠવાડિયાના સમયગાળામાં વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા મંજૂર કરાયેલ વ્યાજના સમાન દરે વળતરની વધારાની રકમ સહિતની એવોર્ડ કરેલી રકમ જમા કરાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. સદર રકમ જમા કરાવ્યા પછી, વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે યોગ્ય ચકાસણી કર્યા પછી, મૂળ દાવેદારને સમગ્ર એવોર્ડ કરેલી રકમ (ઓછી પડેલી કોર્ટ ફી, જો કોઈ હોય તો તે બાદ કરીને) ચૂકવી આપવાની રહેશે.

૨૬. વૈધાનિક રકમ, જો કોઈ હોય તો, આ અદાલતની રજિસ્ટ્રીમાં જમા થયેલ હોય તે તાત્કાલિક સંબંધિત વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલને મોકલી આપવાની રહેશે. રેકૉર્ડ

અને કાર્યવાહી, જો કોઈ હોય તો સંબંધિત વિજ્ઞાન ટ્રિબ્યુનલને મોકલી આપવામાં આવે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

૨૭. પેનિંગ અરજી, જો કોઈ હોય તો, તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(મૂલ ચંદ ત્યાગી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====